

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel. (8 5) 203 4407,

faks. (8 5) 203 4692, el. p. info@enmin.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2021-07-

Nr.

DĖL NUTARIMŲ PROJEKTŲ TEIKIMO

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Ministerija) parengė ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl elektros energijos kaupimo įrenginių sistemos operatoriaus paskyrimo“ projektą (toliau – Nutarimas Nr. 1) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. lapkričio 11 d. nutarimo Nr. 1270 „Dėl Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos savarankiškumo ir patikimumo stiprinimo priemonių plano patvirtinimo“ pakeitimo projektą (toliau – Nutarimas Nr. 2) (toliau abu kartu – Nutarimų projektai).

Nutarimų projektų tikslas – tinkamai įgyvendinti Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu įstatymo (toliau – Įstatymas) nuostatas, susijusias su elektros energijos kaupimo įrenginių sistemos operatoriaus (toliau – paskirtasis kaupimo sistemos operatorius) paskyrimu.

Įstatymo 6¹ straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad paskirtąjį kaupimo sistemos operatorių skiria Lietuvos Respublikos Vyriausybė Ministerijos teikimu. Paskirtuoju kaupimo sistemos operatoriumi gali būti skiriamas juridinis asmuo, atitinkantis to paties straipsnio 2 dalyje nustatytus reikalavimus.

Įstatymas nenustato kandidato į paskirtuosius kaupimo sistemos operatoriaus atrankos procedūros, kuri laikytina Ministerijos vidine kompetencija ir atsakomybe. Vis dėlto, siekdama užtikrinti tokios atrankos skaidrumą, pagrįstumą ir nediskriminacinį pobūdį bei atitiktį Europos Sąjungos energijos vidaus rinkos organizavimo principams, Ministerija konsultavosi su Europos Komisijos Energetikos generaliniu direktoratu dėl rekomendacijų dėl paskirtojo kaupimo sistemos operatoriaus atrankos procedūros vykdymo. Atsižvelgdama į gautas rekomendacijas, Ministerija neteikė pirmiau registruotų Nutarimų projektų (TAPIS Nr. 21-23141 ir 21-18127(2)) Lietuvos Respublikos Vyriausybei svarstyti, kol bus atlikta kandidato į paskirtuosius kaupimo sistemos operatoriaus atrankos procedūra.

Vadovaudamasi Elektros energijos kaupimo įrenginių sistemos operatoriaus atrankos procedūros aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakymu 2021 m. birželio 22 d. Nr. 1-154 „Dėl Elektros energijos kaupimo įrenginių sistemos operatoriaus atrankos procedūros aprašo patvirtinimo“, Ministerija atliko šiuos paskirtojo kaupimo sistemos operatoriaus atrankos procedūros veiksmus:

1) vidinį vertinimą dėl valstybės valdomų energetikos sektoriaus įmonių atitikties Įstatymo 6¹ straipsnio 2 dalyje nustatytiems reikalavimams paskirtajam kaupimo sistemos operatoriumi;

2) 2021 m. birželio 29 d. Ministerijos interneto svetainėje paskelbė viešąją konsultaciją dėl intereso ir teisėto ketinimo dalyvauti paskirtojo kaupimo sistemos operatoriaus atrankoje;

3) 2021 m. birželio 30 d. Ministerija raštais inicijavo tiesioginę valstybės valdomų energetikos sektoriaus įmonių grupių apklausą dėl įmonių intereso ir teisėto ketinimo tapti paskirtuoju kaupimo sistemos operatoriumi. Ministerijos paklausimai tiesiogiai išsiųsti šioms valstybės valdomoms

energetikos sektoriaus įmonėms: UAB „EPSO-G“, AB „Ignitis grupė“, VĮ Ignalinos atominė elektrinė ir AB „Klaipėdos nafta“.

Atsakydama į Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos 2021 m. birželio 29 d. paskelbtą viešąją apklausą dėl intereso ir teisėto ketinimo dalyvauti elektros energijos kaupimo įrenginių sistemos operatoriaus atrankoje ir 2021 m. birželio 30 d. raštą Nr. (21.3.-25 Mr)3-1199 „Dėl Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos atliekamos elektros energijos kaupimo įrenginių sistemos operatoriaus atrankos“, UAB „EPSO-G“ 2021-07-05 raštu Nr. SD-103 patvirtino UAB „EPSO-G“ įmonių grupės interesą ir teisėtą ketinimą teikti kandidatą į elektros energijos kaupimo įrenginių sistemos operatorius. UAB „EPSO-G“ įmonių grupės kandidatu į elektros energijos kaupimo įrenginių sistemos operatorius nurodė Energy cells, UAB, įmonės kodas 305689545. AB „Ignitis grupė“ (toliau – Grupė) 2021-07-05 raštu Nr. SR_2021-82 nurodė, kad, atsižvelgdama į tai, kad Grupė valdo įmones, kurios šiuo metu vykdo elektros energijos gamybos bei tiekimo veiklas, kandidato į paskirtuosius kaupimo sistemos operatorius neteiks. AB „Klaipėdos nafta“ ir VĮ Ignalinos atominė elektrinė atsakymo iki liepos 8 d. pabaigos nepateikė, kas pagal Aprašo 18 punktą yra laikoma, kad įmonių grupė intereso ir teisėto ketinimo teikti kandidatą dalyvauti elektros energijos kaupimo įrenginių sistemos operatoriaus atrankoje neturi.

Ministerijos atliktas vidinis vertinimas dėl valstybės valdomų energetikos sektoriaus įmonių atitikties Įstatymo 6¹ straipsnio 2 dalyje nustatytiems reikalavimams ir UAB „EPSO-G“ pateikta informacija bei paaiškinimai dėl Bendrovės atitikties šiems reikalavimams sutapo visa apimtimi ir Ministerija patvirtino Bendrovės tinkamumą skirti ją paskirtuoju kaupimo sistemos operatoriumi.

Atsižvelgiant į pirmiau aptartas aplinkybes ir vadovaujantis Įstatymo 6¹ straipsnio 1 ir 2 dalimis, paskirtuoju kaupimo sistemos operatoriumi Nutarimu Nr. 1 siūloma skirti Bendrovę. Ministerijos vertinimu, Bendrovė yra juridinis asmuo, visa apimtimi atitinkantis įstatymų leidėjo nustatytus kvalifikacinius reikalavimus paskirtajam kaupimo sistemos operatoriumi, tai yra:

1) *Ne mažiau kaip 2/3 balsų juridinio asmens visuotiniame akcininkų susirinkime suteikiančių akcijų priklauso valstybei, savivaldybei ar valstybės valdomai bendrovei*: 100 proc. balsų Bendrovės visuotiniame akcininkų susirinkime suteikiančių akcijų priklauso UAB „EPSO-G“ (kodas 302826889), kurios 100 proc. akcijų priklauso valstybei. Valstybei nuosavybės teise priklausančių UAB „EPSO-G“ akcijų valdytojos teises ir pareigas įgyvendina Ministerija.

2) Juridinis asmuo atitinka nacionalinio saugumo interesus: atsižvelgiant į tai, kad Bendrovės savininkė UAB „EPSO-G“ yra antros kategorijos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbi įmonė, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo (toliau – NSUSOAĮ) 2 priedo 1 punkte, ir šios įmonės bei jos dukterinių bendrovių veiklai ir valdymui taikomi NSUSOAĮ ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatyti specialieji reikalavimai, užtikrinantys atitiktį nacionalinio saugumo interesams, laikytina, kad Bendrovė atitinka nacionalinio saugumo interesus. Be to, kaip nustato NSUSOAĮ 10 straipsnio 4 dalis, valstybės valdomos bendrovės ir jų dukterinės bendrovės atitinka nacionalinio saugumo interesus ir jų patikra dėl atitikties nacionalinio saugumo interesams nėra atliekama.

3) Juridinis asmuo ar įmonių grupė, kuriai priklauso juridinis asmuo, turi patirties įgyvendinant bent vieną Lietuvos Respublikos strateginį energetikos projektą: UAB „EPSO-G“ įmonių grupė, kuriai priklauso Bendrovė, yra įgyvendinusi ir šiuo metu vykdo ne vieną Lietuvos Respublikos strateginį projektą. Iš jau įgyvendintų elektros energetikos sektoriaus projektų paminėtini 1 000 MW elektros jungties tarp Lietuvos ir Lenkijos „LitPol Link“ ir 700 MW elektros jungties tarp Lietuvos ir Švedijos „NordBalt“ projektai (Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XI-2133 „Dėl Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos patvirtinimo“), kuriuos įgyvendino UAB „EPSO-G“ dukterinė bendrovė LITGRID AB. Iš šiuo metu tebevykdomų elektros energetikos sistemos strateginių projektų paminėtinas Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu projektas, kurį įgyvendina LITGRID AB ir kurio dalimi, kaip nustatyta Įstatyme, laikomas elektros energijos kaupimo įrenginių sistemos įrengimas, už kurį, *inter alia*, bus atsakingas paskirtasis kaupimo sistemos operatorius. Atsižvelgiant į tai, Ministerijos vertinimu, UAB „EPSO-G“ grupėje sukaupta elektros energetikos sektoriaus strateginių

projektų įgyvendinimo patirtis yra laikoma tinkama ir pakankama Bendrovei įvykdyti įstatymų leidėjo jai pavestas užduotis įrengiant, eksploatuojant, prižiūrint ir valdant Įstatyme numatytą elektros energijos kaupimo įrenginių sistemą.

4) *Juridinis asmuo tiesiogiai nevykdo kitų elektros energijos ir (ar) gamtinių dujų sistemų operatoriaus veiklos*: Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – VERT) Bendrovei nėra išdavusi jokios licencijos vykdyti bet kokią kitą elektros energijos ir (ar) gamtinių dujų sistemos operatoriaus veiklą, tai yra Bendrovė nevykdo elektros energijos ar gamtinių dujų perdavimo sistemos operatoriaus, elektros energijos skirstomųjų tinklų operatoriaus, gamtinių dujų skirstymo sistemos, gamtinių dujų laikymo sistemos, suskystintų gamtinių dujų sistemos ir (ar) gamtinių dujų biržos operatoriaus veiklos.

5) *Juridinis asmuo tiesiogiai ar bet kuri kita įmonių grupės, kuriai priklauso juridinis asmuo, įmonė nevykdo energijos gamybos (gavybos) ir (ar) tiekimo veiklos*: VERT Bendrovei nėra išdavusi leidimo gaminti elektros energiją ir (ar) vykdyti nepriklausomo elektros energijos tiekimo veiklą, taip pat vykdyti gamtinių dujų tiekimo veiklą. Be to, Bendrovė jokia apimtimi nevykdo gamtinių dujų gavybos veiklos ir (ar) leidimais nereguliuojamos prekybos elektros energija ar gamtinėmis dujomis veiklos. Atsižvelgiant į tai, kad UAB „EPSO-G“ įmonių grupei priklausančių perdavimo sistemos operatorių – LITGRID AB (elektros perdavimo sistemos operatorius) ir AB „Amber Grid“ (gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius) – nepriklausomumas ir veiklos atskyrimas yra užtikrintas įgyvendinant patį griežčiausią – nuosavybės atskyrimo – modelį laikantis atitinkamai Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme ir Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatyme nustatytų reikalavimų, nė viena iš įmonių grupės bendrovių nevykdo energijos gamybos (gavybos) ir (ar) tiekimo, įskaitant prekybą energija, veiklos.

Be paskirtojo kaupimo sistemos operatoriaus paskyrimo, įgyvendinant Įstatymo 6¹ straipsnio 3 dalį, Nutarimu Nr. 1 taip pat siūloma nustatyti privalomus reikalavimus dėl elektros energijos kaupimo įrenginių sistemą sudarančių įrenginių vienietinės ir suminės galios. Įvertinus elektros energijos kaupimo įrenginių sistemos technologinį pagrįstumą, kuris yra išsamiai atskleistas Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos sujungimo su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu įstatymo Nr. XI-2052 2, 5, 6, 8, 12, 13, 13¹ straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 6¹ straipsniu įstatymo Nr. XIV-234 aiškinamajame rašte, įskaitant 200 MW suminės įrengtosios galios elektros energijos kaupimo sistemos įrengimo poreikį Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos darbo saugumui ir patikimumui užtikrinti teikiant izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo rezervo užtikrinimo paslaugą laikotarpiu iki Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos jungimo su kontinentinės Europos elektros tinklais darbui sinchroniniu režimu, siūloma nustatyti, kad kiekvieno tokią sistemą sudarančio elektros energijos kaupimo įrenginio galia yra lygi 50 MW (vienietinės ar suminės galios objekte) ir bendra visų įrenginių galia – 200 MW.

Pabrėžtina, kad Įstatymo 6¹ straipsnio 3 dalyje numatytas reikalavimas Lietuvos Respublikos Vyriausybei nustatyti privalomus reikalavimus dėl elektros energijos kaupimo įrenginių sistemą sudarančių įrenginių įrengimo terminų buvo įgyvendintas Lietuvos Respublikos Vyriausybei priėmus 2021 m. balandžio 28 d. nutarimą Nr. 284 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugsėjo 4 d. nutarimo Nr. 918 „Dėl Elektros energetikos sistemos sinchronizacijos projekto veiksmų ir priemonių plano patvirtinimo“ pakeitimo“.

Nutarimų projektai neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų.

Nutarimų projektai nėra notifikuotini Europos Komisijai pagal Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, reikalavimus, kadangi nepatenka į minėtų taisyklių reguliavimo sritį.

Nutarimų projektais iš esmės nėra keičiamas esamas teisinis reguliavimas ar reglamentuojami iki šiol nereglamentuoti santykiai, todėl numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas, vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos

Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 6 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, neatliekamas.

Nutarimų projektuose nepateikiama naujų sąvokų ir jas įvardijančių terminų, todėl jis nevertintas Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Nutarimų projektais įgyvendinamos Vyriausybės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 242.1 papunkčio nuostatos, pagal kurias kaip viena iš energetinio saugumo stiprinimo pagrindinių iniciatyvų yra numatyta 2021 metais įrengti 200 MW galios kaupiamuosius pajėgumus elektros energetikos momentiniam rezervui didinti.

Nutarimų projektai buvo derinti su Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, VERT ir Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba. VERT, Lietuvos Respublikos finansų ministerija ir Konkurencijos taryba Nutarimų projektus derino be pastabų. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija pateikė juridinės technikos pastabą, į kurią buvo atsižvelgta.

Nutarimų projektai teisės aktų nustatyta tvarka skelbiami Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Nutarimų projektus parengė Ministerijos vyresnioji patarėja Dovilė Kapačinskaitė, tel. (8 5) 203 4472, papild. 7, el. p. dovile.kapacinskaite@enmin.lt ir Ministerijos Energetinio saugumo grupės vyresnysis patarėjas Gediminas Karalius, tel. (8 5) 203 4472, papild. 2, el. p. gediminas.karalius@enmin.lt.

PRIDEDAMA:

1. Nutarimas Nr. 1, 1 lapas.
2. Nutarimas Nr. 2 ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai.
3. Energetikos ministerijos atliktos atrankos procedūros išvada, 9 lapai.

Energetikos ministras

Dainius Kreivys

Dovilė Kapačinskaitė, tel. (8 5) 203 4472, papild. 7, el. p. dovile.kapacinskaite@enmin.lt